

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci nezletilého žalobce **M. Ž.**, nar.X, zast. zákonnou zástupkyní E. Ž., oba bytem X, právně zastoupených Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou AK Hradec Králové, U Soudu 388, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, o příspěvek na péči, k rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2014, čj. MPSV-UM/6598/14/4S-KHK, **t a k t o :**

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2014, čj. MPSV-UM/6598/14/4S-KHK a rozhodnutí Úřadu práce České republiky-krajské pobočky v Hradci Králové ze dne 7. 4. 2014, čj. 31055/2014/HKR se z r u š u j í a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci k rukám právní zástupkyně náhradu nákladů právního zastoupení částkou 4.719,- Kč, a to do 30-ti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Nezletilý žalobce se domáhal prostřednictvím zástupkyně zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2014, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí orgánu I. stupně – tedy Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Hradci Králové ze dne 7. 4. 2014. Prvoinstančním rozhodnutím došlo ke snížení příspěvku na péči z 9.000,-

Kč na 6.000,- Kč měsíčně od 1. 5. 2014, s odůvodněním, že s ohledem na jeho zdravotní stav potřeboval pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupni závislosti dle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění, a to v II. stupni závislosti – středně těžká závislost. Odvolací orgán pak, na základě provedeného přezkumného řízení, odvolání zamítl a potvrdil rozhodnutí ÚP v Hradci Králové, a to po podání posudku PK MPSV ČR v Hradci Králové v této věci.

Ve včasné žalobě se uvádí, že obě rozhodnutí žalovaného jsou nezákonná, oba správní orgány neposoudily správně stupeň závislosti žalobce a schopnost jeho samostatného života v přirozeném sociálním prostředí. Jeho schopnost se nijak nezměnila, přesto došlo ke snížení příspěvku. Je nepochopitelné, proč v rámci sociálního šetření na místě samém dne 13. 2. 2014 nedošlo k faktickému ověření toho, jak je žalobce schopen jednotlivé životní potřeby reálně provádět, tedy, zda v rámci hodnocení mobility ujde uváděnou vzdálenost, je schopen s využitím opory překonat schody v obou směrech, zda je schopen řádné orientace. Dále se žaloba věnuje námitce v ohledu schopnosti řádné mobility nezletilého, hygieny, s tím, že nutnost pobídek a pomoci neodpovídá věku žalobce, nýbrž věku cca 4 let. K potřebě mobility se uvádí, že žalobce ujde max. 500 m, chůzi po schodech nezvládá bez opory, v neznámém prostředí vůbec. Pro orientaci nemá dostatečné duševní kompetence a není tak orientován časem a místem, při tělesné hygieně není schopen provést umytí celého těla bez pomoci rodičů pro svoji nestabilitu, pobídky k hygienickým úkonům (viz výše). Při výkonu fyziologické potřeby nepoužije vždy včas WC, není schopen používat hygienické prostředky a provést důkladnou očistu. Žalobce je proto přesvědčen, že i nadále splňuje podmínky pro existenci III. stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Je proto navrhováno zrušení obou rozhodnutí ve věci a její vrácení k dalšímu řízení.

Žalovaný podal písemné vyjádření dne 20. 11. 2014, uvedl, že PK MPSV vycházela z posudkového spisu OSSZ Hradec Králové, zdravotní dokumentace X, psychologického nálezu X, rehabilitačních nálezů X, propouštěcí zprávy Státních léčebných lázní Jánské Lázně (pobyt 15. 4. – 13. 5. 2013), ortopedických a neurologických nálezů, nálezu alergologického pracoviště a protetického pracoviště. PK shledala jejich odbornou dostatečnost pro projednání věci bez přítomnosti posuzovaného a dospěla k závěru, že tento není schopen z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat čtyři základní životní potřeby, a to stravování, oblékání, péči o zdraví a osobní aktivity. Pomoc při zvládání ostatních základních potřeb nelze, s ohledem na věk žalobce, hodnotit jako péči mimořádnou. K zvládání základní životní potřeby mobility žalobcem PK uvedla, že žalobce je dle odborných lékařských nálezů samostatně mobilní bez opěrných pomůcek, tíže postižení je hodnocena jako lehká triparéza s nižší výdrží pro zátěž, PK zde zmiňuje jednotlivá posudková kritéria a uvádí, že ze sociálního šetření vyplynulo, že žalobce je těchto úkonů schopen a s odkazem na ust. § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách pak hodnotí skutečnost, že žalobce je pro brzkou únavu vozen kočárem a rodina nevyužívá hromadnou dopravu, nýbrž vlastní auto, jako skutečnost, kterou nelze hodnotit jako nezvládání mobility v příčinné souvislosti s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. K základní životní potřebě zvládání tělesné hygieny pak žalovaný, s odkazem na PK, nevidí důvod pro uznání této potřeby jako nezvládané v rozsahu, přiměřeném věku žalobce, a to s ohledem na tíži jeho zdravotního postižení. Za mimořádnou péči nelze považovat to, že rodiče dohlíží na desetiletého

chlapce při tělesné hygieně, event. ho pobídnou k umytí rukou, či že mu stříhají nehty. V případě dětí je při posuzování potřeby péče přihlíženo k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje, kdy mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči, poskytovanou osobě téhož věku (§ 10 cit. zákona výše). V domě, kde je sprchový kout, bezbariérový, umožňuje toto žalobci zvládat uvedenou potřebu (umytí celého těla) v přijatelném standardu a použití vany tak není nezbytné pro tělesnou hygienu, když je namítáno, že tuto potřebu chlapec nezvládá, protože není schopen stát na jedné noze a udržet rovnováhu při používání vany. Dále pak k potřebě výkonu fyziologické potřeby dospěla PK k závěru, že neschopnost zvládat určitou potřebu musí být v příčinné souvislosti se zdravotními omezeními, což v případě žalobce k výkonu této potřeby PK neshledala, dohled rodičů nad hygienou není mimořádnou péčí ve smyslu § 10 zákona. Všechny podklady PK zhodnotila dostatečně, žalovaný pak nesouhlasí s tím, že by v případě nezletilého nedošlo k žádné změně zdravotního stavu, je dítětem, nadaným schopností se učit, což se jistě projevuje i na jeho aktuálním zdravotním stavu a schopnosti zvládat základní životní potřeby, od minulých posouzení je znatelný pokrok ve schopnosti zvládat mobilitu, ale též tělesnou hygienu, oblékání, aktivity v domácnosti, i aktivity osobní. Je proto navrhováno zamítnutí žaloby jako nedůvodné a náhrada nákladů řízení není účtována.

V replice ze dne 11. 12. 2014 pak zástupkyně žalobce připomněla, že právě sociální šetření mělo zjistit, že žalobce není schopen používat např. dopravní prostředky včetně bariérových, již vůbec ne bez opěrných pomůcek, proto odkaz na možné využívání prostředků hromadné dopravy je zcela v rozporu s objektivní skutečností. Žalobce žije s rodiči na vsi, dům je vzdálen od zastávky autobusu cca 700 m, přičemž posledních 100 m je v kopci, dojíždí do ZŠ ve Svobodných Dvorech (v místě bydliště je škola pouze do 4. třídy), od autobusu ke škole by musel ujít dalších minimálně 300 m, toto vše dvakrát denně. Není tak v jeho silách a schopnostech se orientovat tak, aby takovou cestu absolvoval sám. Pokud by sociální šetření bylo provedeno se vší odpovědností, takové skutečnosti by byly zjištěny, názor komise pak v tomto směru nemůže být přesvědčivý. Srovnání výsledků šetření z r. 2008 a 2014 pak není na místě v tom směru, že samozřejmě chlapec učinil pokrok ve vývoji, neboť nelze srovnávat výkon 4 a 10 letého dítěte, v posledních letech je však naopak patrné, že u žalobce má schopnost učit se své hranice a k progresivnějšímu vývoji nedochází. Při porovnání s r. 2011 pak v rozsahu mobility žádný výraznější pokrok zaznamenán nebyl. Na žalobě proto žalobce setrvává, účtuje náklady právního zastoupení, které spočívají ve třech úkonech právní služby, včetně režijního paušálu a DPH.

Soud se souhlasem účastníků řízení rozhodl ve věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2001 Sb., soudní řád správní – s.ř.s.), důkazy, obsažené ve spisu, pak hodnotil jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - s.ř.s.), a dospěl k závěru, že žaloba byla důvodná.

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění, upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci. Podmínky nároku na příspěvek na péči vycházejí z ust. § 7, kde je uvedeno, že příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby a nárok na něj mají osoby, uvedené v § 4 odst. 1, které z důvodu dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jim tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče uvedený v § 83, nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb...

Dle § 8 odst. 1 cit. zákona se osoba do 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby,
- b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb,
- c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb,
- d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět nebo základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.

Z ust. § 9 odst. 1 písm. a), b), f) a g) zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění pak plyne, že při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat základní životní potřeby mobility, orientace, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby. Z odst. 4 plyne, že při hodnocení schopností zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Odst. 5 tohoto předpisu upravuje uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě tak, že musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Odst. 6 tohoto ustanovení pak upravuje hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby u osoby do 18 let věku, kdy je potřeba mimořádné péče porovnávána s rozsahem, intenzitou a náročností péče, kterou je potřebné věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči, poskytovanou osobě téhož věku.

Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení pak stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb. v platném znění. Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce. V § 1 je dále uvedeno, že schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí v přirozeném sociálním

prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby, při hodnocení zvládat základní životní potřeby se hodnotí tělesné struktury, tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Ustanovení § 2a cit. vyhlášky pak upravuje řečené v tom smyslu, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Dále pak ust. § 2b hovoří o osobě do 18 let věku v tom smyslu, že pokud taková osoba nemá z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze základních životních potřeb či aktivit, které jsou vymezeny v příloze č. 1, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna základní životní potřebu zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základní životní potřeby nebo některé aktivity (jak výše uvedeno), vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.

Příloha č. 1 předpisu upravuje vymezení schopností zvládat základní životní potřeby

- a) mobility – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových,
- b) orientace – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat,
- f) tělesná hygiena – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu a holit se,
- g) výkon fyziologické potřeby- kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

V žalobě je namítáno, že výše citované základní životní potřeby žalobce minimálně v jedné aktivitě, v příloze č. 1 popsanych aktivitách jednotlivých základních životních potřeb, není schopen samostatně zvládnout. Soud však nemohl seriózně přezkoumat oprávněnost těchto žalobních tvrzení, neboť z podkladového spisu plyne, že sociální šetření uvádí mj.,schody prý sám nezvládá, musí se pořád

něčeho držet, venku není schopen ujít delší trasu, maminka ho prý vozí v kočárku, domnívám se, že 200 m je schopen ujít. Hromadnou dopravu nevyužívá, vozí ho rodiče autem. Mentální schopnosti jsou odvíjeny od lehké mentální retardace, matka uvádí, že orientován je v osobách, ale v místě a čase je prý zmatenější. Ranní hygienu provádí s dozorem a připomínáním rodičů, s celkovou hygienou mu musí rodiče pomáhat, na WC si dojde. U prostředí je v protokole záznam: vesnice, obchod, doktor i HD je pro žadatele daleko. Vzhledem k tomu, že však PK žadatele osobně neviděla, musí soud, přes závěry odborných vyšetření zdravotního stavu žalobce konstatovat, že právě zásadní atributy výše uvedených základních životních potřeb žalovaný nepostavil napevno, tedy, zda nezletilý je schopen chůze po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů (což, s ohledem na výše citovaná ustanovení, jinak jistě stejně starý zdravý chlapec je), dále, zda je schopen bez zásadní pomoci se mýt a osušovat jednotlivé části těla a provádět celkovou hygienu. Dále je v žalobě namítáno, že žalobce není schopen provádět zcela samostatně očištění a používat hygienické pomůcky po výkonu fyziologické potřeby. Zcela nedořešena pak zůstává otázka používání dopravních prostředků, kdy rodiče chlapce dovážejí na potřebná místa včetně školy právě z důvodu, že tvrdí, že použití dopravních prostředků není samostatně schopen, a to nejen pro fyzické postižení, ale i v souvislosti s tím, že není schopen řádné odpovídající orientace v místě a čase. Všechny tyto otázky je však potřebné seriózně postavit na pevně a řádně odůvodnit. Takový jasně přezkoumatelný a odpovídající závěr však případu chybí a soudu proto nezbylo, než konstatovat, že v daném případě došlo k vadě řízení, kdy nebyl dostatečně zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, došlo tak k porušení ust. § 3 správního řádu. Soud je přesvědčen, že sociální šetření v daném případě, včetně řízení posudkového hodnocení musí věc doplnit a žalobcem namítané skutečnosti neschopnosti uváděných úkonů seriózně vyargumentovat. Z uvedených důvodů tak shledal soud žalobu důvodnou, v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. proto napadená rozhodnutí orgánu I. i II. stupně zrušil a dle § 78 odst. 4 s.ř.s. věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Z odůvodnění vyplývá, že za rozhodnutí, které není v souladu se zákonem, soud zhodnotil i rozhodnutí orgánu I. stupně, proto zrušil obě rozhodnutí, vydaná ve věci žalobce, a to dle ust. § 78 odst. 3 s.ř.s.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když ve věci úspěšný žalobce účtoval náhradu nákladů právního zastoupení, vycházejícího z plné moci ze dne 27. 8. 2014, udělené zákonnou zástupkyní právní zástupkyní. Tato účtovala odměnu za tři úkony právní služby, spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, vypracování a doplnění žaloby a písemné vyjádření ve věci (§ 11 odst. 1, ve spojení s § 9 odst. 2 a § 7 bod 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) – tedy částku 3x 1.000,- Kč, dále 3 režijní paušály – 3x 300,- Kč, což spolu s 21 % DPH, jejíž je zástupkyně žalobce plátcem, činí celkem částku 3.000,- Kč + 900,- Kč + 819,- Kč = **4.719,- Kč.**

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 2. července 2015

JUDr. Jana Kábrtová, v.r.
samosoudkyně